kesilmiş hayvandan başka, yiyecek kimseye haram kılınmış bir şey bulamıyorum. Fakat istismar etmeksizin ve zaruret ölçüsünü aşmaksızın kim bunlardan yeme zorunda kalırsa yiyebilir. Şüphesiz Rabbin çok bağışlayandır, çok merhametlidir." Konuyla ilgili olarak sorulan bir soruyu Hz. Peygamber şöyle cevaplandırmıştır: *"Helal, Allah'ın kitabında helal kıldıklarıdır. Haram da Allah'ın kitabında haram kıldıklarıdır. Hakkında herhangi bir açıklama yapmadıkları ise serbest bıraktığı (mubah olan) şeylerdir."*[9]

Kur'andaki ayetlerde domuz eti, akıtılmış kan, (yırtıcılar tarafından parçalanma yahut başkası tarafından süsülme vb.) normal yolla boğazlanmadan ölen hayvanlarının etinin haram olduğu belirtilmiştir. Ayrıca İslam'ın tevhit ilkesine aykırı olarak put veya başka varlıkları kutsamak için onlar adına kesilen hayvanların eti de haramdır. Allah'ın rızık olarak verdiği hayvanın kumara alet edilmesi, hayvan kesilirken fasıklık yapılarak bilinçli şekilde, kasten Allah'ın adının anılmaması da eti haram kılar. Buradan hareketle helal gıda ve besmele ilişkisi akla gelir.

Şâfiî mezhebi alimlerine göre hayvan kesilirken besmele çekmek şart değildir. Hanefîlere göre unutarak besmeleyi terk etme durumu hariç, besmele çekilmeden kesilen hayvanın eti yenmez. Zâhirilerin de bulunduğu bir başka grup da mutlaka besmele çekilmesi gerektiğini ileri sürmüştür. Özellikle Hac suresinin ilgili ayetleri[10] dikkatle incelendiğinde, besmelenin kurban gibi ibadet maksadıyla kesilen hayvanlar için şart kılındığı görülür. En'âm suresinin 121. ayeti ise, hayvan keserken besmelenin gerekli olup olmadığı meselesiyle değil fasıklık yapılarak özellikle Allah'tan başkası adına kesilen hayvanın etinin yenmesiyle ilgilidir.



TARTIŞALIM

Hayvan kesilirken besmele çekmenin hükmüyle ilgili mezheplerin görüşlerindeki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir? Tartışınız.

2. Zararlı Alışkanlıklar

Sigara

Zararlı alışkanlıkların en yaygını ve üzerinde en çok konuşulanı sigara alışkanlığıdır. Özelikle tıp alanındaki son gelişmeler sigaranın zararını tartışmasız bir şekilde ortaya koymuştur. Ayrıca sigaranın sebep olduğu hastalıklar, zararlar ve kirlenme konusunu ele alan birçok araştırma sonuçları da bunu desteklemektedir. Buna göre sigara, insan vücudunda bağımlılık (tiryakilik) meydana getirmekte, kurtulunması giderek güçleşen bir alışkanlık hâlini almaktadır. Sigaranın sebep olduğu sağlık sorunlarından bazıları şunlardır:

- Ağız, boğaz ve üst solunum yollarında tahribat,
- Mide ve kalp hastalıkları,
- Damarlarda, sinirlerde fonksiyonel bozukluklar,
- Kanser olma ihtimalini artması.

Bunların dışında sigaranın ağız, beden ve çevre kirliliğine sebep olduğu ve de çevresindeki diğer şahısları rahatsız ettiği bir gerçektir.

Sigara, İslam'ın ilk asırlarının konusu olmadığından sigaranın yasaklılığı hakkında doğrudan bir ayet ve hadis yoktur. Bununla birlikte İslam dininin bazı genel ilkelerinden hareket eden son dönem İslam

9 Tirmizi, "Libas", 6; İbn Mâce, "Et'ime", 60.
10 Bkz. Hac suresi, 28, 33-36. ayetler.